

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ №1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма з музичного мистецтва
Полтавська дитяча музична школа №1 імені П. Майбороди
Полтавської міської ради
початкового (елементарного) підрівня
«Музичний інструмент скрипка»**

Полтава
2022

Освітня навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент скрипка» (далі – навчальна програма) – документ, що визначає загальний нормативний зміст, обсяг та результати навчання учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня музичного спрямування.

1. Нормативний зміст та результати навчання. Перший рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 1. Донотний період навчання. Формування правильної постановки.</p>	<p>Ознайомлення учня/учениці з інструментом. Історія виникнення скрипки. Будова інструмента. Назви струн. Правила догляду за скрипкою і смичком. Організація вільної загальної постановки. Формування виконавських навичок без інструмента, підготовчі вправи, звільнення м'язів, пристосування до інструмента. Організація правильної постановки правої і лівої руки. Формування первинних ігрових рухів, ознайомлення з рульовим рухом ліктя лівої руки. Формування звуковисотних уявлень. Ознайомлення з динамікою, різними ритмічними фігурами, ладами.</p>	<p>Знає будову інструмента, назви струн, правила догляду за скрипкою і смичком. Вміє розрізняти напружене і вільне положення корпусу. Тримає скрипку на ключиці у стійкому положенні корпусу. Вкладає пальці правої руки насмичок із допомогою викладача. Повторює (грає) за викладачем музичний матеріал на відкритих струнах «ля» або «мі» коротким смичком із зупинками (штрихом <i>martele</i>). Робить вільний рульовий рух лівою рукою на всіх струнах. Запам'ятовує та інтонаційно чисто відтворює голосом почуту мелодію, яка складається з кількох нот. Відображає рухами рук характер музики. Вміє повторити і простукати за викладачем простий ритм. Відрізняє мажорний і мінорний лад. Вміє словесно сформулювати оцінку якості власного скрипкового звуку.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Початок застосування нотної грамоти. Читання з листа.</p>	<p>Відтворення нотного запису, формування взаємозв'язку між звуком та його графічним зображенням. Продовження роботи над правильною та вільною постановкою ігрового апарату. Продовження роботи над формуванням ігрових рухів, координацією та синхронізацією рухів рук та пальців. Розвиток навичок гри штриха <i>martele</i> та <i>detache</i> із зупинками. Розвиток слухової уваги, слухового контролю, музичної пам'яті. Накопичення музично-слухових</p>	<p>Виконує по нотах музичний матеріал на відкритих струнах «мі», «ля», «ре». Фіксує початок і кінець музичного тексту. Усвідомлює, що внаслідок падіння пальця на струну змінюється висота звуку. Повторює (грає) на інструменті за викладачем п'єси з простими ритмами на одній ноті. Розуміє зміст прослуханого, намагається вербально виразити власне емоційне ставлення до прослуханого твору. Вміє описати враження після прослуховування творів різних жанрів та характерів.</p>

	<p>уявленнь.</p> <p>Формування уявлення про можливості сили звуку; використання під час гри динамічних відтінків <i>f</i> (форте), <i>p</i> (піано), їх градацій.</p> <p>Знайомство з правилами концертного виступу; участь у перших концертах (концерти класу, школи тощо).</p>	<p>Висловлює бажання підібрати на слух знайому мелодію.</p> <p>Учень/учениця і батьки усвідомлюють важливість регулярних домашніх занять для опанування рухових навичок.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 3. <i>Detache</i> різними частинами смичка. Організація первинних аплікатурних навичок.</p>	<p>Ознайомлення зі штрихом <i>detache</i> різними частинами смичка.</p> <p>Плавне сполучення струн.</p> <p>Виховання усвідомлення в учнів залежності якості звука від вільного стану ігрового апарату, від місця дотику смичка до струни та активності пальців лівої руки.</p> <p>Фізіологічне розташування пальців лівої руки на грифі (півтон між 2-м -3-м пальцями).</p> <p>Вивчення тривалостей нот.</p> <p>Початкові знання про інтонування як основи музичної думки (початок фрази, речення, рух до кульмінації, закінчення).</p> <p>Удосконалення навичок попереднього планування роботи.</p> <p>Формування відчуття ансамблевого виконавства.</p> <p>Другий концертний виступ.</p>	<p>Розуміє початкові види розподілу смичка (цілий смичок, півсмичка).</p> <p>Вміє плавно з'єднувати сусідні струни.</p> <p>Демонструє елементарні рухи пальців лівої руки (підйом і падіння пальців на струну).</p> <p>Виконує та читає з листа музичний матеріал в I-й позиції на струнах «ля» та «мі» з використанням 1, 2, 3 пальців.</p> <p>Розрізняє нотний запис тривалостей (цілу, половинну, четвертну, восьму).</p> <p>Розуміє поняття початку та закінчення речення і руху до кульмінації.</p> <p>Демонструє початкові навички гри в ансамблі (з викладачем, з концертмейстером).</p> <p>Розпізнає і намагається відтворити на інструменті почуті звуки (в межах вивчених струн).</p> <p>Вміє чітко визначати послідовність виконання завдань.</p> <p>Вміє сконцентрувати увагу на виконуваний задачі.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 4. Виконання творчих завдань.</p>	<p>Ознайомлення зі штрихом <i>legato</i>.</p> <p>Робота над активним падінням пальців лівої руки на струну та відскік пальців від струни.</p> <p>Первинні уявлення про лад, тональність. Гама Ля мажор однооктавна в I позиції.</p> <p>Розвиток навичку читання з листа творів на струнах «мі», «ля».</p> <p>Ознайомлення з нотами на струнах «ре» та «соль» в I позиції.</p> <p>Застосування понять такт, розмір, темп.</p> <p>Формування вміння розрізняти</p>	<p>Знає, що таке ліга, як вона позначається в тексті та як її відтворити на інструменті.</p> <p>Вміє розподілити довжину і швидкість смичка.</p> <p>Демонструє активне падіння та відскік пальців лівої руки на струну.</p> <p>Читає з листа 4 – 5 нескладних п'єс, мелодія яких розміщена на струнах «мі», «ля» в I позиції.</p> <p>Розрізняє в нотному тексті на якій струні відтворюється зображена нота, її тривалість. Застосовує поняття такт, розмір, темп.</p> <p>Вміє відчувати настрій твору (весело, сумно).</p> <p>Знає конкретні способи подолання</p>

	<p>пісенні, танцювальні та маршеві твори, темпи (швидко, повільно). Вивчення творів напам'ять. Підготовка до комплексного контрольного заходу (академічного концерту).</p>	<p>труднощів. Відпрацьовує поставлені викладачем завдання шляхом багаторазових повторень. Виконує на комплексному контрольному заході (академічному концерті) програму з 2 різнохарактерних п'єс напам'ять.</p>
--	--	---

Результати учнів наприкінці першого року навчання:

- знає будову інструмента, назви струн, правила догляду за скрипкою і смичком;
- називає та відтворює на інструменті ноти, які знаходяться на нотному стані від «ля» I октави до «ля» II октави;
- знає ноти на струнах «ре» та «соль» в I-й позиції;
- знає основні тривалості нот (ціла, половинна, четвертна, восьма);
- читає з листа і відтворює на інструменті музичний матеріал, який утворюється за допомогою 1-го, 2-го, 3-го пальців на струнах «ля» та «мі»;
- має уявлення про якісний скрипковий звук;
- знає, що домашня робота повинна тривати не менше ніж 20-25 хв.;
- вміє знаходити конкретні способи вивчення, подолання труднощів під час самостійних занять;
- контролює рух смичка на струні й утримує його в одній точці та паралельно до підставки;
- вміє розрізнити напружене і вільне положення корпусу;
- демонструє активне падіння та відскік пальців лівої руки на струну;
- якісно робить простий розподіл симетричних штрихів на струні (четвертна-восьма або половинна-четвертна);
- розрізняє на слух зіграні ним інтонаційно нечисто ноти і виправляє їх на грифі;
- розрізняє пісенні, танцювальні та маршеві твори, швидкі й повільні темпи, вміє визначати настрій твору;
- демонструє початкові навички гри в ансамблі;
- співає голосом за викладачем пісню (діапазон – 5 нот);
- підбирає на слух п'єси на струнах «ля» або «мі» з використанням 1-го та 2-го пальців;
- вміє концентрувати увагу на задачі, що виконується;
- відпрацьовує поставлені викладачем завдання шляхом багаторазових повторень;
- вербально виражає власне емоційне ставлення до прослуханого твору.

Другий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 1. Штрих <i>legato</i>.</p>	<p>Подальша робота над постановкою ігрового апарату. Відпрацювання навичок</p>	<p>Контролює стан м'язів та положення рук. Вміє самостійно укласти інструмент на</p>

<p>Розвиток звуковисотної, ритмічної та тембрової уяви. Формування режиму домашніх занять.</p>	<p>правильного розподілу смичка. Вивчення штриха <i>legato</i>. Вивчення нот на струні «ре» в I позиції. Використання 4-го пальця в аплікатурі. Вправи на розвиток міцності 4-го пальця. Формування навички затримки пальців лівої руки на струні. Розвиток витривалості ігрового апарату до роботи протягом 1 год. Робота над чистотою інтонації. Формування художньо-образного мислення.</p>	<p>ключицю, смичок на струни. Усвідомлює залежність якості звука від місця контакту смичка зі струною. Розуміє важливість руху смичка паралельно до підставки. Володіє знаннями розміщення нот на нотному стані, які утворюються за допомогою 1-го, 2-го, 3-го, 4-го пальців на струнах «мі», «ля» та «ре». Розуміє різницю в характері виконання пісні, танцю, маршу. Вміє раціонально пристосуватися до інструмента, що дозволяє з найменшою затратою м'язової сили та напруженості справитись з труднощами. 3</p>
<p>Навчальний модуль 2. Розвиток звуковисотної, ритмічної та тембрової уяви. Розвиток музичного слуху.</p>	<p>Робота над використанням різної сили звука. Опанування розташування пальців лівої руки на грифі у положенні півтону між 1-м та 2-м пальцями лівої руки. Вивчення гам Ре мажор, мі мінор (натуральний). Розвиток внутрішнього музичного слуху за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу. Знайомство зі знаками альтерації. Контрольний виступ.</p>	<p>Намагається використовувати різну силу звука під час виконання творів. Вміє контролювати та вправляти нечисту інтонацію. Визначає у творах напрямок руху мелодії. Вміє працювати в сповільненому темпі при роботі над інтонацією та технічними ігровими прийомами. Вміє старанно прислуховуватися до власного виконання, враховуючи кінцеву мету. Розпізнає і відтворює на інструменті почуті звуки різних регістрах. Розрізняє в нотному тексті, на якій струні відтворюється зображена нота, її тривалість. Знає як позначаються знаки альтерації та як їх відтворити на інструменті. Досконало володіє знаннями про розміщення нот, які відтворюються на струнах «мі», «ля», «ре» в I позиції. Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 3. Контроль та коригування стану ігрового апарату.</p>	<p>Штрихи <i>detache</i> різними частинами смичка, <i>legato</i> по 2 – 4 звуки на смичок, комбіновані штрихи. Вивчення нот на струні «соль» в I позиції. Гама Соль мажор двооктавна. Опрацювання плавного</p>	<p>Виконує <i>detache</i> різними частинами смичка, <i>legato</i> по 2-4 звуки на смичок, комбіновані штрихи. Читає з листа музичний матеріал на струні «соль» в I позиції. Тримає на контролі стан м'язів рук. Володіє навичками плавного сполучення струн, плавних змін</p>

	<p>сполучення струн, плавних змін напрямків руху смичка. Продовження роботи над чистою інтонацією, розвитком внутрішнього слуху за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу. Формування вміння висловлювати власне ставлення до почутих музичних творів. Концертний виступ.</p>	<p>напрямків руху смичка. Вміє повторити голосом почуті мелодії, які виконують викладач та старші учні. Вміє проспівати гаму, а потім виконати її на інструменті та виправляти неточні ноти. Вміє уважно слухати, активно уявляти собі почуте, вірно відтворити. Виступає на концерті з вивченим твором/творами напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 4. Розвиток навички читання з листа. Елементарні флажолети.</p>	<p>Опанування розташування пальців лівої руки на грифі у положенні півтону між відкритою струною та 1-м пальцем. Вивчення нотного запису пауз. Гами Фа мажор, ля мінор (мелодичний, натуральний). Удосконалення штрихової техніки: <i>detache</i>, <i>legato</i>, <i>martele</i> та комбіновані штрихи. Ознайомлення зі штрихом <i>staccato</i>. Виконання синкопи. Виконання елементарних видів флажолетів. Ознайомлення з різними методами виконання домашніх завдань. Комплексний контрольний захід (академічний концерт).</p>	<p>Розрізняє на слух звучання півтону і тону між сусідніми звуками. Визначає тривалості нот та паузи в нотних записах та вміє рахувати їх під час гри. Досконало володіє знаннями розміщення нот, які відтворюються на струнах «мі», «ля», «ре», «соль» в I позиції. Читає музичний текст, в якому зустрічаються ноти, розташовані на додаткових лінійках. Вміє прочитати з листа 4 – 5 п'єс, мелодії яких розміщено в межах вивчених мажорних та мінорних тональностей. Відрізняє різкий та плавний початок і закінчення звука. Виконує простий синкопований ритм. Знає як позначається в нотах флажолет та як його виконувати. Використовує різні прийоми виконання звуків у музичних творах. Знає прийоми для покращення якості скрипкового звука. Вміє визначити загальну кількість необхідного робочого часу для самостійної роботи, розподілити його протягом дня. Знає різні методи виконання домашніх завдань. Виконує на комплексному контрольному заході (академічному концерті) 2 різнохарактерні п'єси або твір великої форми напам'ять.</p>

Результати учнів наприкінці другого року навчання:

- знає розміщення нот, які відтворюються на струнах «мі», «ля», «ре»,
- «соль» в I позиції, види пауз;
- володіє теоретичними знаннями про ключові знаки та знаки

альтерації, визначає їх у нотному тексті;

- відрізняє різкий та плавний початок і закінчення звука;
- знає, що таке ліга, як вона позначається в тексті та як її

відтворити на інструменті;

- розуміє залежність якості звука від місця контакту смичка зі струною;

розуміє важливість контролю над точністю інтонування;

- визначає напрямок руху мелодії у творах та контролює своє виконання; знає прийоми для покращення якості скрипкового звука;

- читає з листа п'єси, мелодія яких розміщена в межах вивчених мажорних та мінорних тональностей;

- використовує різну силу звука у виконанні творів;

виконує штрих *detache* різними частинами смичка, *legato* по 2-4 звуки насмичок, штрих *martele*;

- плавно з'єднує струни на *legato* та *detache*; демонструє плавні зміни напрямку руху смичка;

знає як позначається флажолет та вміє виконати його на інструменті; виконує синкопований ритм;

- уважно слухає, активно уявляє собі почуте, вірно відтворює його;

- грає на слух на інструменті найпростіші мелодії в межах вивчених

тональностей на двох сусідніх струнах;

- визначає загальну кількість необхідного робочого часу для самостійної роботи, розподіляє його протягом дня;

- знає різні методи виконання домашніх завдань.

Третій рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Штрих <i>staccato</i> . Подвійні ноти. Постійний контроль та корекція ігрового апарату.	Вивчення штриха <i>staccato</i> , <i>дубль-штрих</i> . Початкове вивчення подвійних нот з відкритими струнами (поняття інтервал). Ознайомлення з формами музичних творів (варіації, концерт). Продовження роботи над формуванням художньо-образного мислення.	Виконує штрих <i>staccato</i> (2-4 ноти на смичок), <i>дубль-штрих</i> . Вміє виконувати прості подвійні ноти з відкритою струною, знає який інтервал виконує. Знає, що таке твори великої форми (варіації, концерт тощо). Визначає на слух характер прослуханого твору та вміє описати своє враження. Вміє відчувати внутрішнім слухом почуту музику, проспівати і запам'ятати її. Підбирає на слух на інструменті нескладні знайомі мелодії. Виконує різні за характером музичні твори з використанням різних ігрових прийомів. Усвідомлює важливість щоденної наполегливої праці
Навчальний модуль 2. Розвиток	Розвиток слухових уявлень про якісний звук. Розвиток самоконтролю над	Розуміє як контролювати якість звуку під час зміни штрихів. Виконує штрихи <i>detache</i> , <i>legato</i> (до 8 нот

<p>координації рухів та удосконалення штрихової техніки.</p>	<p>ігровим апаратом учня/учениці. Удосконалення штрихової техніки: <i>detache, legato</i> (до 8 нот на смичок), <i>martele, staccato, дубль-штрих</i>, комбіновані штрихи. Вивчення основних музичних термінів. Підготовка до технічного заліку. Концертний виступ.</p>	<p>на смичок), <i>martele, staccato, дубль-штрих</i>. Знає, що таке музична форма таскладові частини музичного формування (мотив, речення). Читає з листа п'єси, мелодія яких знаходиться на всіх струнах у I позиції. Вміє аналізувати мелодичні звороти, визначати метроритмічну структуру та найбільш зручну аплікатуру творів. Проявляє свої емоції під час виконання творів. Вміє організувати, контролювати та систематизувати самостійну роботу. Виконує на концерті 2 твори напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 3. Ознайомлення зі змінами позицій. Розвиток слухомоторної координації.</p>	<p>Ознайомлення з поняттям позиційності та змінами позицій. Відпрацювання прийому <i>glissando</i> в якості підготовки до вивчення змін позицій. Підготовчі вправи для опанування II – III позицій. Початок роботи над прийомом <i>vibrato</i>. Удосконалення виконання подвійних звуків, нескладних акордів із використанням відкритих струн у I-й позиції. Мажорні та мінорні гами у дві октави в I позиції, арпеджіо, трізвуки в них. Розвиток незалежного та скоординованого руху обох рук. Концертний виступ.</p>	<p>Контролює свободу рухів при виконанні переходів в позиції. Грає підготовчі вправи для опанування II, III позицій, переходів в позиції. Виконує вправи для опанування <i>vibrato</i>. Виконує подвійні звуки, нескладні акорди з використанням відкритих струн у I-й позиції. Самостійно контролює свій ігровий апарат під час домашніх занять (не ходить по кімнаті, не спирається на стіл чи стілець, не горбиться, не хитається під час гри). Володіє навичкою попереднього планування роботи, чітко визначає послідовність виконання завдань. Вміє проаналізувати своє виконання. Виконує на технічному заліку гаму та етюд напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 4. Удосконалення змін позицій. Продовження роботи над якісним звуковидобуванням.</p>	<p>Удосконалення знань аплікатури II та III позицій. Відпрацювання переходів II, III позицій. Мажорні та мінорні гами з переходом в II або III позиції, арпеджіо, трізвуки в них. Удосконалення виконання штрихів <i>detache, martele, legato, staccato</i>. Робота над якісним звуковидобуванням та змінами смичка. Використання різноманітних творчих форм музикування. Контрольний захід (академічний концерт).</p>	<p>Грає по нотах нескладні музичні твори з використанням II та III позицій, звертає увагу на аплікатуру. Виконує штрихи <i>detache, martele, legato, staccato</i>. Намагається самостійно контролювати якість звука під час змін напрямку руху смичка, сполучення струн. Знає як зробити розподіл навчального матеріалу під час самостійної роботи, його порядок та послідовність, визначає конкретні способи подолання труднощів. Виконує на контрольному заході (академічному концерті) 2 твори.</p>

Результати учнів наприкінці третього року навчання:

- знає про позиції на скрипці та їх зміни; запис нот з аплікатурою в II та III позиціях на всіх струнах; основні види переходів під час змін позицій;
- виконує музичний матеріал із використанням II та III позицій, звертає увагу на аплікатуру;
- виконує подвійні звуки, нескладні акорди з використанням відкритих струн у I-й позиції;
- виконує штрихи *detache, martele, legato, staccato, дубль-штрих*;
- знає, що таке твори великої форми (варіації, концерт);
- має первинні уявлення про музичну форму та складові частини музичного формування (мотив, речення);
- демонструє знання основних музичних термінів;
- розуміє важливість незалежного та водночас скоординованого руху обох рук;
- намагається самостійно контролювати якість звуку під час змін напрямку
- руху смичка, сполучення струн;
- розуміє необхідність обов'язкового вивчення гам, вправ та етюдів; розуміє як контролювати якість звуку під час зміни штрихів;
- виконує вправи для опанування *vibrato*;
- визначає на слух характер прослуханого твору та вміє описати свої враження;
- вміє відчувати внутрішнім слухом почуту музику, проспівати і запам'ятати її;
- вміє підібрати на слух на інструменті нескладні знайомі мелодії; читає з листа незнайомі п'єси в I-й позиції;
- вміє контролювати свій ігровий апарат під час домашніх занять, проаналізувати своє виконання;
- виконує різні за характером музичні твори з використанням різних ігрових прийомів.

Четвертий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Навчальний модуль 1. Робота над розвитком техніки виконання творчих завдань.	Вивчення мажорних та мінорних гам у дві октави з переходами в II, III позиції, арпеджіо, тризвуки в них. Удосконалення володіння штрихами <i>detache, legato, martele, staccato</i> та комбінованими штрихами. Вивчення <i>пунктирного ритму</i> , чергування штрихів. Робота над фразуванням та змістовими наголосами. Формування розуміння, які засоби виразності необхідно	Виконує мажорні та мінорні гами з переходами в II або III позиції. Виконує пунктирний ритм. Вміє свідомо опрацьовувати гами, вправита етюди, виправляє неточну інтонацію. Тримає на контролі станігрового апарату. Вслухається в якість звуку та корегує його при потребі. Розуміє, які засоби виразності потрібно використовувати у творах різного жанру та характеру. Відчуває внутрішню мотивацію до процесу читання нотного тексту.

	використовувати у творах різного жанру та характеру.	Розуміє, що завдяки систематичному читанню тексту з листа отримує і закріплює знання змузичної грамоти. Демонструє художні можливості інструменту та закріплює виконавську техніку.
Навчальний модуль 2. Продовження роботи над технічним розвитком та формуванням художньо-образного мислення.	Удосконалення вміння використовувати різну силу та якість звука у виконанні творів різного характеру та жанру. Ознайомлення з IV, V позиціями. Удосконалення техніки виконання подвійних звуків та акордів. Продовження роботи над фразуванням, інтонуванням та змістовими наголосами. Контрольний виступ.	Використовує різну силу та якість звука у виконанні творів різного характеру та жанру. Виконує зміни позицій чотирма способами. Контролює якість змін напрямку руху смичка та сполучення струн. Вільно виконує по нотах та напам'ять музичний матеріал із використанням переходів в II, III позиції. Легко запам'ятовує нескладні мелодії і відтворює їх на інструменті. Знає аплікатуру в IV, V позиції на струні «мі» та «ля», може прочитати їх в нотному тексті. Свідомо опрацьовує гамми, вправи та етюди. Вміє під час самостійної роботи першочергово працювати над важкими місцями в сповільненому темпі та застосовує допоміжні спрощені варіанти. Виконує на концерті 2 твори напам'ять.
Навчальний модуль 3. Накопичення ігрових навичок, удосконалення слухо-моторної координації.	Продовження ознайомлення з IV, V позиціями та переходи в них. Удосконалення володіння штрихами: <i>detache, legato, martele, staccato</i> , пунктирного ритму, комбінованими штрихами, чергування штрихів. Контрольний виступ.	Читає з листа музичні твори, мелодія яких знаходиться на будь-якій із струн у I, II, III позиціях. Знає як позначаються штрихи <i>detache, legato, martele, staccato</i> , пунктирний ритм, вміє їх відтворити на інструменті. Постійно контролює та корегує ігровий апарат. Контролює якість змін напрямку руху смичка та сполучення струн, виправляє неточну інтонацію. Вслухається у якість звуку та корегує його при потребі.
Навчальний модуль 4. Підготовка до виконання мелізмів та хроматичних послідовностей.	Початок роботи над штрихом <i>sautille (cotiйe)</i> . Робота над хроматичними послідовностями. Ознайомлення з гаммами з переходом в IV або V позиції на струні «мі». Формування навичок виконання мелізмів (форшлаг, трель). Формування власного	Виконує вправи, етюди для опанування штриха <i>sautille (comiйe)</i> . Знає та розуміє поняття «хроматизм». Виконує хроматичні послідовності. Знає як позначаються в нотному тексті мелізми. Виконує форшлаг, трель. Виконує гамми з переходом в IV або V позиції на струні «мі», арпеджіо, трізвучки в них.

	емоційного ставлення до музичних творів. Розвиток здатності самоконтролю та відповідальності. Підсумковий контрольний захід (іспит).	Відрізняє темброві особливості в різних творах. Тримає на контролі стан ігрового апарату. Демонструє та розуміє як залежить якість та сила звука від активності правої руки та контакту смичка зі струною. Виконує музичні твори з власним відчуттям та емоційним забарвленням. Регулярно виконує домашні завдання. На підсумковому контрольному заході (іспиті) виконує етюд, твір великої форми або дві п'єси напам'ять, читає з листа незнайому п'єсу з переходом в II або III позиції.
--	--	---

Результати учнів наприкінці четвертого року навчання:

- знає знаходження нот і аплікатуру на струнах «ля» та «мі» в IV, V позиціях; що таке хроматизм, мелізми; темброві особливості в різних творах;
- розуміє, як залежить якість та сила звука від активності правої руки та контакту смичка зі струною;
- знає як позначаються в нотах та відтворює на інструменті штрихи *detache, legato, martele, staccato, sautille, пунктирний ритм*;
- виконує двооктавні/триоктавні мажорні та мінорні гами з переходами в III-V позиції, арпеджіо, тризвуки в них;
- виконує хроматичні послідовності двома способами – *glissando* та визначеною аплікатурою;
- читає з листа музичні твори, мелодія яких знаходиться на будь-якій зі струн в I, II, III позиціях;
- виконує зміни позицій чотирма способами;
- легко запам'ятовує нескладні мелодії та відтворює їх на інструменті;
- виконує музичні твори з власним відчуттям та емоційним забарвленням;
- контролює якість змін напрямку руху смичка та сполучення струн, виправляє неточну інтонацію; вслухається у якість звука та корегує його при потребі;
- усвідомлює, що система домашніх занять включає в собі два тісно пов'язані аспекти: режим занять із визначенням тривалості часу і розподіл навчального матеріалу;
- на підсумковому контрольному заході (іспиті) виконує етюд, твір великої форми або дві п'єси напам'ять.

Компетентності навчальної діяльності учнів на кінець 4 року навчання (як орієнтир для викладачів під час складання робочої навчальної програми)

Вид компетентності	Зміст компетентності	Очікувані результати навчання
Музично-виконавська компетентність	Володіння технікою гри на інструменті в межах, передбачених навчальною програмою «Музичний	Демонструє добре організований та розвинений виконавський апарат (відчуття вільних і пластичних рук та свободи всього

	<p>інструмент скрипка».</p> <p>Формування уявлення про чисте інтонування.</p> <p>Відтворення творів, складність яких передбачено навчальною програмою, з відповідним ступенем емоційності та музикальності та застосуванням засобів музичної виразності під час їх виконання.</p>	<p>корпусу тіла; демонструє доцільність ігрових рухів рук, надаючи належної гнучкості та сили тощо).</p> <p>Знає про культуру звуковидобування та звуковедення, точне інтонування на основі внутрішнього емоційного відношення до ладової приналежності.</p> <p>Знає грамотну побудову музичної фрази при виконанні творів, прагне до виразності фразування, вміє слухати та вести мелодичну лінію.</p> <p>Демонструє досконале володіння прийомами виконання штрихів (<i>detache, legato, staccato, martele, sautille</i>, пунктирного ритму) на основі постійного слухового контролю.</p> <p>Виконує музичний матеріал на всіх струнах із переходами в II-III або/і в IV-V позиції на струнах «ля» та «мі».</p> <p>Застосовує засоби музичної виразності (динаміка, темп) як елементи музичної мови, які необхідні для відтворення характеру та художнього образу музичного твору.</p> <p>Розрізняє засоби музичної виразності.</p> <p>Володіє виконавською технікою.</p>
<p>Музично-теоретична компетентність</p>	<p>Види та жанри музичного мистецтва / народного музичного мистецтва (різновиди, форми музичних творів, засоби музичної виразності, їх характерні риси та відмінності).</p> <p>Формування знань музичної грамоти для розвитку навички читання нот з листа.</p> <p>Читання з листа незнайомих музичних текстів на рівні, передбаченому навчальною програмою, та підбір на слух простих знайомих мелодій.</p>	<p>Демонструє читання нот з листа (спираючись на аналіз музичного тексту) нескладних творів (2-3 року навчання) без допомоги викладача.</p> <p>Демонструє здатність підібрати на слух знайомі мелодії.</p>
<p>Компетентність з публічного мистецького виступу</p>	<p>Формування умінь і навичок виступати публічно з задоволенням, проявляти сміливість та готовність грати перед аудиторією.</p>	<p>Вміє грати з настроєм, в характері твору; не губиться, не зупиняється; має естетичний зовнішній сценічний вигляд, образ (для створення загального враження від виступу).</p>

	Культура публічного мистецького виступу (зовнішній вигляд, поведінка).	
Загальна інтегрована компетентність	Здатність самостійно опанувати нескладний навчальний матеріал. Формування здатності продовжити навчання за фахом за освітньою програмою з музичного мистецтва базового (середнього) підрівня початкової мистецької освіти загальношкільного або початкового професійного спрямування або за спорідненим видом мистецтва (спеціалізацією).	Демонструє здатність до самостійного розбору та вивчення нескладних скрипкових творів. Демонструє здатність до самостійного виконання навчальних завдань. Вміє об'єктивно оцінювати результати своєї навчальної діяльності. Використовує для самоосвіти різні джерела інформації (наприклад, за бажанням самостійно вибирає твори для вивчення).

2. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Для оцінювання результатів навчання рекомендується використовувати **формувальне оцінювання**.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати освітній поступ учнів; формувати в учнях впевненість у собі, наголошуючи на їх сильних сторонах, а не на помилках, діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів; запобігати побоюванням помилитися.

Викладачам під час організації освітнього процесу рекомендується створювати для учня/учениці ситуацію успіху, коли виконання завдання максимально розкриває можливості учня/учениці. Важливим є схвалення навіть незначних досягнень.

Навчальні досягнення учня/учениці першого-другого років навчання підлягають вербальному оцінюванню. Для оцінювання учнів пропонується система з чотирьох рівнів:

- «має значні успіхи» – високий рівень;
- «демонструє помітний прогрес» – достатній рівень;
- «досягає результату за допомогою вчителя» – середній рівень;
- «ще потребує уваги і допомоги» – початковий рівень.

На третьому-четвертому роках навчання досягнення учнів оцінюються як вербально, так і в балах за 12-ти бальною шкалою.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали).
2. Середній (4-6 бали).
3. Достатній (7-9 балів).
4. Високий (10-12 балів).

